

Täysistunto

Keskiviikko 13.5.2026 klo 14.00

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 149/2025 vp

Lakialoite LA 22/2024 vp

Toimenpidealoite TPA 3/2023 vp, 2, 9, 16-18/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 4/2026 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpideoitteista. — Keskustelu alkaa. Edustaja Garedeu.

Keskustelu

16.47 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Valitettavasti joidenkin lasten ja nuorten elämä on jo Suomessakin lähtenyt niin vaarallisille teille, että lastensuojelulakiin on lisättävä uudet hybridi- ja suljetut laitokset, ja ne tulevat todella tarpeeseen näiden erittäin vakavasti oireilevien lasten suojelemiseksi ja pelastamiseksi.

Esimerkiksi huhtikuussa uutisoitiin Vuosaaren tyttöjengistä, jota johtaa 11-vuotias tytölapsi. Tyttöjoukko on pahoinpidellyt sekä tuttuja että tuntemattomia lapsia ja aikuisia sekä kuvannut ja julkaissut näitä tekoja Snapchatiin. Samaan aikaan Ruotsissa huostaanotettiin 11-vuotias poika, joka oli värvätty tekemään murha. Onneksi kyseinen poika ei lopulta toteuttanut tätä järkyttävää tekoa vaan perääntyi siitä saamistaan uhkailuista huolimatta.

Suomessa vuosina 2021—2023 ilmoitettujen pahoinpitelyiden epäiltyjen yleisin ikä oli 14 vuotta. Siis 8.-luokkalaiset tekivät Suomessa eniten pahoinpitelyitä, enemmän kuin mikään aikuisten ikäryhmä. On todella käsittämätöntä ja äärimmäisen surullista, miten tämä asia voi olla näin. Vuonna 2023 alle 15-vuotiaita epäiltiin pahoinpitelyistä yhteensä vajaat 4 600 kertaa.

Vuonna 2023 Suomi oli nuorten huumekuolemien surullisessa kärjessä koko Euroopassa. 366 alle 25-vuotiasta menetettiin huumeille. Nyt hallituksella on käynnissä huumekuolemien vastainen toimenpideohjelma, jolle on 10,9 miljoonan euron rahoitus vuosille 2025—2027. OTKES käynnisti näiden kuolemien taustasyitä koskevan tutkinnan ja nosti johtopäätöksessään esiin esimerkiksi sen, että neurokirjon piirteet ja mielenterveysongelmat nivoutuvat yhteen päihderiippuvuuden kanssa eikä niitä tulisi hoitaa toisistaan erillään. Juuri tämä huomio ja nämä vakavat nuorten tulevaisuuden vaarantavat ongelmat kul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

kevat käsi kädessä. Tämä on syy sille, miksi lastensuojelun palveluihin tarvitaan nyt kaksi lakiin kirjattavaa aivan uutta laitospuolaa.

Näistä tämä ensimmäinen, suljettu kuntouttava laitos, on tarkoitettu yli 12-vuotiaille vakavasti väkivaltaisille ja rikoksia tehneille nuorille, esimerkiksi juuri näille katujengien jäsenille. Se sisältää pidempiaikaista liikkumisvapauden rajoittamista ja yhteydenpidon rajoittamista vaarallisen käytöskierteen katkaisemiseksi, minkä vuoksi lapsen saa sijoittaa sinne vain, jos mikään muu ei ole auttanut. Tällainen sijoitus ei ole mihinkään määräaikaan sidottu, vaan jatkuu yksinkertaisesti niin pitkään kuin se on välttämätöntä tämän lapsen kuntouttamiseksi ja pelastamiseksi. Laitoksen palvelut ovat moniammatillisia, koska väkivaltaisuuden, kuten päihdeongelmienkin, taustalla voi vaikuttaa juuri mielenterveyden häiriöt tai neurokirjon piirteet. Suljettua laitoshoidtoa saa tarjota ainoastaan julkisena palveluna, laitos ei siis voi olla yksityinen.

Sitten ovat taas nämä hybridiyksiköt. Nämä ovat lastensuojelulaitoksia, joihin sisällytetään tarvittavat psykiatrian palvelut avohoitona. Nämä hybridiyksiköt parantavat merkittävästi lapsen tarvitsemien hoitotahojen yhteistyötä. Esimerkiksi nämä itsetuhoiset lapset tarvitsevat tällaista yhdistelmää todella kipeästi sen sijaan, että heitä retuutettaisiin erikoissairaanhoidon osastojaksojen ja vaihtuvien lastensuojelulaitosten välillä. Näitä nyt on jo muutama olemassakin, ja nyt nämä tullaan määrittelemään lakiin. Todennäköisesti näitä tullaan perustamaan lisää näitten yliopistosairaaloitten lähelle.

Arvoisa puhemies! Kaikkein vaikeimmin väkivallalla, rikoksilla ja päihderiippuvuukilla oireilevat lapset ja heidän perheensä tarvitsevat kaiken mahdollisen tuen yhteiskunnalta, jotta heidän tulevaisuutensa voidaan vielä pelastaa. Hanskojen heittäminen tiskiinkin heidän kohdallaan ei todellakaan ole vaihtoehto.

Siksi kannatan lämpimästi näitä uusia ratkaisuja, joilla tuetaan samalla kertaa sekä yksittäisen lapsen ja perheen hyvinvointia että parannetaan koko yhteiskunnan sisäistä turvallisuutta. — Kiitos. [Aki Lindén pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén, vastauspuheenvuoro.

16.53 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron vain yhdestä syystä: siitä, että edustaja Garedeu äsken puheenvuorossaan muutamankin kerran sanoi, että tämän nyt esitetyn lastensuojelulain mukaan tullaan perustamaan näitä hybridiyksiköitä. Laissahan nimenomaan ei ole näitä yksiköitä koskevia määräyksiä. Ne on jätetty pois siitä laista, ja sen takia siinä vastalauseessa, jonka meidän edustajamme samoin kuin vihreiden ja vasemmiston edustajat jättivät, todetaan: ”Katsomme, että hybridiyksiköiden perustamisesta on säädettävä nyt esitettyä velvoittavammin siten, että hyvinvointialueiden on sovittava vähintään yhden psykiatrian ja lastensuojelun yhteensovitettun yksikön perustamisesta kullakin yhteistoiminta-alueella.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.54 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Viime vuosina olemme nähneet lastensuojelussa ilmiöitä, joissa pelkät hyvät aikomukset eivät ole riittäneet. Luvattomat poissaolot sijaishuollosta, päihde- ja väkivaltakierteet sekä mielenterveyden vakavat häiriöt ovat altistaneet lapsia hyväksikäytölle, rikollisuudelle ja hengenvaaralle. Kyse on ennen muuta siitä, miten yhteiskunta kantaa vastuunsa kaikkein haavoittuvimmista lapsista silloin, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

turvallisuus, terveys ja henki ovat vaarassa. Siksi tämä esitys vastaa näihin konkreettisiin turvallisuusuuhkiin.

Arvoisa puhemies! Haluamme vahvistaa viranomaisten keinoja toimia ennaltaehkäisevästi ja nopeasti. Lapsen etsiminen ja palauttaminen voidaan jatkossa toteuttaa ripeämmin. Paikannustietoja voidaan hyödyntää matalammalla kynnyksellä, ja poliisin virka-apu kytetään mukaan silloin, kun lapsen turvallisuus sitä vaatii. Kyse ei ole kontrollista vaan lapsen suojelemisesta. Samalla hallitus esittää kuntouttavan suljetun laitospalvelun perustamista niille lapsille, jotka vakavasti vaarantavat oman tai toisen turvallisuuden eikä muilla keinoilla pystytä katkaisemaan rikos- tai päihdekierrettä. Kyse ei ole rangaistuksesta vaan viimesijaisesta suojelutoimesta, jossa yhdistyvät tiukka turvallisuus ja vahva moniammatillinen kuntoutus. Jokainen rajoitus on määräaikainen, perusteltu ja valvottu, ja lapsen oikeusturva säilyy.

Turvallisuus ei synny vain toimivaltuuksista vaan myös osaamisesta ja luottamuksesta. Siksi tämä esitys nostaa henkilöstövaatimuksia, selkeyttää rajoitustoimenpiteitä ja korostaa tarkkaa kirjaamista ja valvontaa. Tämä on tärkeää sekä lasten että työntekijöiden turvallisuuden kannalta. Kun säännöt ovat selkeät, riski mielivallasta tai epävarmuudesta pienenee.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on huolellisesti käsitellyt esityksen ja tehnyt siihen tarpeellisia muutoksia. Valiokunta katsoo mietinnössään myös tulevaisuuteen. Lastensuojelulain kokonaisuudistuksen toisessa vaiheessa sääntelyn soveltavuutta, päätöksenteko- ja muutoksenhakujärjestelmää sekä valvontaa tulee selkeyttää ja painopistettä vahvistaa ennaltaehkäiseviin lapsia ja perhettä tukeviin palveluihin. Lain toimeenpääntöön ja valvontaan on vastattava riittävillä resursseilla, ja henkilöstön koulutus ja osaaminen on turvattava. Lisäksi meidän tulee seurata lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteensovitettujen yksiköiden sekä kuntouttavan suljetun laitospalvelun vaikuttavuutta ja varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat kaikissa olosuhteissa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi on todettava, että tämä esitys toteuttaa perustuslain ja lapsen oikeuksien sopimuksen ydintä. Jokaisella lapsella on oikeus elämään, turvallisuuteen ja erityiseen suojeluun. Tämä esitys vahvistaa yhteiskunnan kykyä puuttua ajoissa, katkaista haitalliset kehityskulut ja palauttaa lapselle mahdollisuus turvalliseen tulevaisuuteen. Siksi pidän tätä esitystä välttämättömänä ja kannatettavana turvallisuusudistuksena. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

16.59 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain ensimmäisessä uudistuspaketissa säilytetään kasvatuksellisten rajojen ja virallisten rajoitustoimien välistä rajaa, parannetaan hatkanuorten etsintää ja palauttamista, kiinnipitoa ja henkilötarkastus- ja paikannusoikeuksia. Lisäksi mahdollistetaan uusi kuntouttava suljettu laitospalvelu vaikeimmin oireileville yli 12-vuotiaille ja poikkeustapauksissa nuoremmille rikos- ja päihdekierteen katkaisemiseksi. Tämä tarpeellinen uusi lastensuojeluyksikkö on tulossa Pohjois-Pohjanmaalle Liminkaan, mikä on äärimmäisen hyvä uutinen.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö ei ollut asiassa yksimielinen, ja SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden edustajat jättivät vastalauseen. Opposition vastalauseessa todetaan seuraavasti: ”Suhtaudumme lähtökohtaisesti lastensuojelun kuntouttavan suljetun laitoksen perustamiseen varuuskallisesti. Kyseessä on vahvasti perusoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

keuksiin puuttuva, jopa vankilamaiseksi mainittu toimintamalli, jonka vaikuttavuudesta ei kuitenkaan ole riittävästi tutkimustietoa.” On aivan oikein, että näin vakavaa uudistusta arvioidaan huolellisesti. Perusoikeuksien toteutuminen on turvattava aina, mutta samalla meidän on uskallettava katsoa todellisuutta silmiin. Meillä on Suomessa jo vahvoja näyttöjä siitä, että nuorten väkivalta on raaistunut ja näitä tekoja tekevät yhä nuoremmat. Suomessa on joukko lapsia ja nuoria, joiden väkivaltainen, vakavasti itsetuhoinen tai täysin hallitsematon käyttäytyminen on sillä tasolla, ettei heitä pystytä hoitamaan kotona, ei sijaisperheessä eikä tavallisessa lastensuojelulaitoksessa. Tämän on todennut myös lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen. Olemme saaneet lukea mediasta lukuisia tapauksia, eikä kaikkea ole edes uutisoitu, missä nuori on jopa tappanut toisen tai tehnyt itsemurhan. Käytännössä nämä lapset ovat tällä hetkellä tilanteessa, jossa heille ei ole olemassa turvallista ja tarkoituksenmukaista paikkaa.

Arvoisa puhemies! Olen itse nähnyt kentällä koulupoliisina, että tälle todella on tarvetta. Lisäksi Ruotsista on hyviä kokemuksia vastaavista laitoksista. Olen nähnyt tilanteita, joissa lapsi vaarantaa jatkuvasti oman turvallisuutensa ja muiden turvallisuuden. Olen nähnyt työntekijöiden keinottomuuden ja ennen kaikkea lasten hädän. Ei ole inhimillistä jättää kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia lapsia ilman heidän tarvitsemiaan rakenteita ja kuntoutusta vain siksi, että ratkaisu tuntuu vaikealta tai joku voi tulkita sen rajoittavan liikaa oikeuksia. Rajattomuudella rakennetaan olosuhteet sille, etteivät nämä lapset ja nuoret pääse edes nauttimaan näistä oikeuksistaan. Tällä suojellaan heitä. Tutustuessani Ruotsin suljettuun lastenkotiin henkilökunta kertoi, että nuoret kokevat sen laitoksen turvapaikkaksi. Se kertoo paljon.

Arvoisa puhemies! Kyse on siitä, että kaikkein vaikeimmissa tilanteissa lapsi tarvitsee turvallisen, tiiviin ja pitkäjänteisen kuntoutusympäristön, jossa voidaan katkaista väkivallan, päihdeiden, rikoskierteen tai itsetuhoisuuden kierre. Myös valtion koulukodit ovat lausuneet selkeästi, että hallituksen esityksessä esitettyjä uudistuksia tarvitaan kipeästi juuri tämän pienen mutta erittäin haavoittuvassa asemassa olevan lapsiryhmän auttamiseksi. Tällä parannetaan myös muiden lastensuojeluyksiköiden henkilökunnan ja sinne sijoitettujen nuorten turvallisuutta. Omalla kotikonnollani Pohjois-Pohjanmaalla on lähivuosina surmattu kaksi työntekijää hatkanuorten toimesta.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla pidän opposition vastalauseetta ongelmallisena, jos vaihtoehtona nykytilanteelle ei ole tarjota toimivaa ratkaisua. Jos jätetään nämä lapset käytännössä yksin, se ei ole lapsen edun mukaista eikä vastuullista lastensuojelupolitiikkaa. Onneksi tämä kuitenkin etenee esityksen mukaisena eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén, vastauspuheenvuoro.

17.03 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajan olisi äsken lukemansa sitaatin jälkeen kannattanut lukea se, miten vastalauseemme teksti jatkuu: ”Kuntoututtavan suljetun laitoksen on tarkoitus vastata päihde- ja rikoskierteen katkaisemiseen tai psyykkiseen oireiluun tai vakavaan itsetuhoisuuteen, mutta on olemassa suuri riski, että lapsi joutuukin suljetussa laitoksessa väkivaltaisesti käyttäytyvien ja rikoksia tekevien lasten vaikutuspiiriin ja hänen mielenterveyttään kuormittavaan ympäristöön. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen mukaan pohjoismainen tutkimus osoittaa suljettuihin laitoksiin liittyviä haittavaikutusten riskejä, kuten stigman lisääntymisen sekä psyykkisen hyvinvoinnin heikkenemisen koskien erityisesti mielenterveysongelmista kärsiviä lapsia.” Se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

jatkuu toki siitä vielä pidempään. Eli me emme olleet tällaisen kannalla, varsinkaan kun sitten ne hybridiyksiköt, joihin jo edellisessä vastauspuheenvuorossani viittasin, jätettäisiin perustamatta, ja meillä ei ole tarpeeksi näyttöä siitä, että lapset näissä yksiköissä saisivat ihan oikeasti psykiatrista ja mielenterveysapua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

17.05 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys herättää itsessään huomattavan ristiriitaisia ajatuksia. Itselläni on paljon kokemusta tästä työstä, ei nyt suoraan lastensuojelun puolelta, mutta olin semmoisessa sairaalassa töissä, missä meidän asiakkaat viettivät paljon aikaa jatkohoidossa ja ehkä tulivat näistä yksiköistä, mistä tässäkin puhutaan. Ymmärrän kyllä esim. näiden kuntouttavien suljettujen laitosten merkityksen, niitä on pakko olla. Mutta silti tässä laissa on haasteita.

Ehkä semmoisena suurimpana yleisongelmana pidän sitä, että tämä lakihan keskittyy hirveän paljon vain kontrolliin ja rajoituksiin. Tässä ei ole lainkaan ennaltaehkäisyä ja tukea arjen palveluihin, vaan tässä mennään suoraan sinne kovaan pätyyn. Tässä laissa on unohtunut kokonaan ottaa kantaa siihen, että lastensuojeluun ja nuorten hyvinvointiin liittyy paljon enemmän se puoli, missä yritetään ennaltaehkäistä sitä, että tämmöisiin paikkoihin tullaan.

Sitten ihan semmoisena yksittäisenä erittäin riskisenä asiana ehkä viitaan edellisen puhujan — en Lindénin vaan sitä edellisen puhujan — kommenttiin, että oli tapahtunut hatkatilanteessa vakavia väkivaltajuttuja. Tässä laissa annetaan mahdollisuus sosiaalityöntekijöille, siis ei poliiseille, ottaa hatkanuoria kiinni julkisilla paikoilla. Minä näen tämän suurempana riskinä, varsinkin näille työntekijöille mutta myös näille nuorille. Niissä tilanteissa, missä vaikka joku isokokoinen hatkanuoripoika otetaan kiinni jossain, sattuvat ne pahimmat jutut. Tässä laissa on mahdollistettu se, että laitoksen ulkopuolella voivat ottaa sosiaaliviranomaiset ja nämä työntekijät kiinni nuoria. Se on itse asiassa se suurempi riski. Toivoisin, että se olisi poliisin tehtävä enemmänkin, ei näiden työntekijöiden, koska siellä ulkopuolella jossain kadulla se on huomattavan paljon vaarallisempaa kuin laitoksessa.

Näistä syistä minä esitän tämän lain hylkäämistä ja esitän vastalauseeseen sisältyvää lausumaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas, vastauspuheenvuoro.

17.07 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos! — Edustaja Merisen puheeseen vetoan sen verran, että juurikin sitä on kaivattu ja tarvittu, että henkilökunta voi ottaa hatkanuoren kiinni hänen ylitettyään tontin rajan. Tähän asti on ollut tilanne se, että kun nuori on kadonnut, ja vaikka se on ylittänyt sen tontin rajan ja henkilökunnalla olisi ollut ihan näköyhteys, niin häntä ei ole voinut ottaa kiinni. Tilanne on tähän asti ollut se, että työntekijä joutuu soittamaan sosiaalityöntekijälle, joko päivystävälle tai sitten hänet sijoitaneelle, joka tekee sitten virka-apupyynnön poliisille, ja poliisille ne ovat C-luokan tehtäviä, ei kiireellisiä, eikä poliisi aktiivisesti etsi niitä muutenkaan silloin, kun ne ovat C-luokan tehtäviä, vaan meillä mennään A-tehtävä edellä, ja ne ovat siellä hännillä sitten, jos vuorossa kerkiää. Tähänkin asti on ollut tilanne se, että henkilökunnan toimesta on pitänyt etsiä sitä nuorta, ja jos heillä on tiedossa kohde, että se on tuossa kämpässä, sen kohteen pitää olla varma, niin silloin, jos he tarvitsevat poliisia, poliisi voi mennä antamaan virka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

apua, jos se on sen luontoinen tehtävä. Muutoin he ovat itse etsineet näitä hatkanuoria. Sen sanon, että jos tämän annettaisiin jatkaa, niin tilannehan on se, että meillä on ollut näitä tapauksia, missä esimerkiksi nuoria tyttöjä on päätenyt huumeikämpään, heitä on tyrmäystipoilla siellä tyrmätty ja on tarjottu päihteitä muutoinkin ja käytetty hyväksi. Tällä lailla pyritään juuri näitäkin ikäviä tilanteita estämään. [Puhemies: Aika!] Totta kai verekseltään pitää saada ottaa kiinni, mutta tähän asti se ei ollut mahdollista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, vastauspuheenvuoro.

17.09 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Mitäpä se tarkoittaa sitten käytännössä siellä yksiköissä? Minäpä kerron tositarinan tästä ihan muutaman viikon takaa. Nimenomaan kyseessä on tilanne, jossa tiedetään, missä asunnossa hatkanuori on. Edellisellä kerralla hän on avustettuna karannut ei sijoitetun vaan ulkopuolisen toisen nuoren kanssa, jolla on ollut 30 senttimetriä pitkä teräase mukanaan, ja sen avulla on lähtenyt. Sitten löydetään ja tiedetään, että nyt hän on siellä asunnossa, ja sinne menee kaksi sosiaalityöntekijää vastaanottamaan tätä tyttöä. Pyydetään, että saadaan virka-apua, ja virka-apua ei tule. Jatkossa olisi niin, että näitten sosiaalityöntekijöitten olisi sieltä huumeikämpästä tai ihan mistä vaan kämpästä mentävä hakemaan nämä nuoret. Kyse on siitä, että näillä sosiaalityöntekijöillä ei todellakaan ole sellaista osaamista, että he pystyisivät näissä tilanteissa toimimaan. Virka-apupyynnöt eivät tällä hetkelläkään toimi, ja nyt tätä tilannetta kyllä vain pahennetaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuorot, edustaja Hänninen ja sen jälkeen edustaja Rasinkangas.

17.10 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä edustaja Merinen kertoi, että nämä ennaltaehkäisevät työt ja toimet, totta kai, ovat kaikista tärkein asia tässä vaiheessa. Minä tunnistan kyllä, että aika monella vanhemmalla tänä päivänä on vanhemmuus vahvasti hukassa. Eli meillä on viranomainen se lähiomainen välillä. Me ollaan todellakin semmoisessa hetkessä ihan sen takia, että eivät nämä ennaltaehkäisevät toimet eivätkä vanhempien... No, enää ei saa käyttää sanoja ”kuri” ja ”järjestys”, niitä ei saa koulussa eikä perheessä käyttää.

Ihan varmaa on, että se ennaltaehkäisevä työ on kaikista tärkein asia. Mutta sitten näistä toimista: poliisilla on se valta, heillä on riittävät keinot, voimankäyttökeinotkin tarvittaessa, ottaa kiinni hatkanuoria, mutta me kaikki tiedetään, että se resurssi ei missään tapauksessa riitä. Eli meillä ei ole... Poliiseilla on sitten myös semmoisia muitakin tärkeitä tehtäviä, joissa henkeä ja terveyttä uhataan. Nyt tämän takia tässä lakialoitteessa on kerrottu, että tullaan ottamaan jossakin vaiheessa mahdollisesti käyttöön, sitten kun tämä laki hyväksytään, semmoisia paikkoja, kuten meillä Limingassa ollaan suunnittelemassa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas, vastauspuheenvuoro.

17.12 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puheenjohtaja! — Tuohon Hännistä edelliseen puheenvuoroon viitaten: Juurikin tiedän, kun olen itse ollut koulukodissa töissä ja lastensuojelu on hyvin tuttua minulle muutenkin, yhteistyössä poliisinakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

heidän suuntaansa, että näissä sijoitusyksiköissä on erittäin koulutettua, ammattitaitoista porukkaa. He pystyvät kyllä kiinni ottamaan hatkanuoren, joka on verekseltään lähtemässä, jolla estettäisiin... Todellakin, eihän sosiaalityöntekijöillä eikä kellään muullakaan ole edes oikeutta mennä toisen kotiin. Voi mennä pimpluttamaan ovikelloa, ja jos siellä sanotaan, että et tule tänne, tai ei avata ovea, niin sinne ei mennä. Sinne voi mennä ainoastaan poliisi, jos hänellä on siihen riittävät perusteet. Elikkä eivät sosiaalityöntekijät mene sieltä kämpästä hakemaan, se on ihan varma. Mutta tämän paljonkin edistää tätä lastensuojelutyötä ja lapsen turvallisuutta, kun häntä ei päästetä hatkaan, vaan hänet otetaan kiinni. Vai annetaanko mennä huumeikämppeään ja olla viikonloppu siellä, minkä jälkeen koko tilanne on kääntynyt ihan nurinkurin ja joku jää suorilta huumekoukkuun näissä ja tulee hyväksikäytetyksi? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, vastauspuheenvuoro.

17.13 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauksena tähän edustaja Rasinkankaan puheenvuoroon, että juuri näin. Sanotte, että sosiaalityöntekijöillä ja siellä lastensuojeluyksiköissä on osaaminen näihin kiinniottotilanteisiin, mutta kerronpa esimerkin vaikka tästä Helsingin lastensuojeluyksiköstä. Tälläkin hetkellä varahenkilöstöryhmässä on yli sata kiertolaista, yli sata työntekijää, jotka kiertävät niissä samoissa työpaikoissa Helsingin kaupungin lastensuojelun yksiköissä. Arveletteko, että näillä sadalla ihmisellä, joille nyt tulisi tämä oikeus ottaa kiinni siinä tilanteessa, on se osaaminen? Minäpä väitän, että ei ole, vaan tämä tilannehan on aivan katastrofaalinen jo tällä hetkellä, ja tämä teidän lakimuutoksenne ei tätä tilannetta ensinkään helpota, eikä se myöskään kannusta sinne alalle jatkossa sitäkään vähää hakeutumaan.

Ettei kyllä pitäisi aivan muut keinot olla. Omassa pidemmässä puheenvuorossani tulenkin sitten siihen, että nämä ovat totta kai niitä keinoja siinä tilanteessa, mutta ne keinot pitäisikin hakea sieltä, että mahdollisimman paljon pystyisimme ennaltaehkäisemään näitä tapauksia, ja tämä ei ole ennaltaehkäisyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Rasinkangas, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Rasinkangas.

17.14 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puheenjohtaja! Niin, toinen vaihtoehto on sitten se, että näihin perusyksiköihinkin liikkumisvapauden rajoituksia tehtäisiin, jotta ne nuoret eivät pääsisi lähtemään. Nythän ne saavat hypellä sieltä sijoituspaikasta käymään kylillä. Parhaillaan jotkut tekevät sitä, että menevät kauppaan ja pöllivät sieltä juoksujuomat ja lähtevät bussilla kaupunkiin. Puhun nyt eräästä koulukodista, joka on syrjemässä kaupungista. Tämä on se toinen vaihtoehto, että sitten lukitaan ja annetaan liikkumisvapauden rajoitus.

Se on kuitenkin päivän selvää — minä tiedän, kun olen kokenut ja ollut töissä tuommoisessa laitoksessa ja tunnen paljon sitä väkeä — että siellä on kuitenkin semmoisia raavaita miehiä ja naisiakin, jotka kykenevät sen tutun kaverin ottamaan kiinni, mutta sitten on vaikeampaa kenellä tahansa, myöskin poliisilla, mennä sinne toisen kämppeään, jos ne ovat jossain asunnossa. Niin kuin kerroitte, siellä on ollut leipäveistä — on varmasti, ja voi olla aseita ja vaikka mitä. On paljon turvallisempi ottaa se kiinni siinä, ja jos ei joku kykene eikä saa sitä kiinni, niin se on toinen juttu. Sitten tehdään se, että ilmoitetaan sosiaalityön-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

tekijälle, että meiltä Matti lähti juoksemaan karkuun, hatkasi, ja sosiaalityöntekijä tekee poliisille virka-apupyynnön. Näin se menee sitten. Jos ei pysty [Puhemies koputtaa] tai ei uskalla ottaa, niin sitten se päättyy siihen. — Näin. Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi poissa, edustaja Antikainen poissa. — Edustaja Suhonen.

17.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hienoa kuunnella tämmöistä kiihkeähkön oloista keskustelua lastensuojelulaista, kun sitä käsitellään. Kokemuksia on hyvä meidän kaikkien kuunnella ja aidosti, vakavasti ottaa nämä viestit. Siksipä tuon myös yhden kulman tähän keskusteluun.

Ajatelkaa, millä tavalla lastensuojelulaki on kehittynyt tässä vaikka 40 vuoden aikana. Vuonna 1983 ala-asteella kolmannen luokan oppilaan terveystarkastuksen terveystarkastuksessa luki niin, että ”oppilas on kalpea ja aliravitun oloinen”. Ajatelkaa, silloin ei tapahtunut asian osalta yhtään mitään. Lastensuojelu ei silloin toiminut niin, että siinä olisi joku reagoinut. Opettajat eivät toimineet eivätkä reagoineet, eikä kukaan muukaan taho osannut reagoida silloin siihen tilanteeseen. Väitän, että tänä päivänä tilanne on toinen, ja onneksi näin. Elikkä olen varma siitä, että tänä päivänä lastensuojelulaki on kattavampi ja parempi lapsen turvallisuuden kannalta kuin silloin 83, ihan esimerkkinä sanottuna.

Toki kun nyt käsitellään lastensuojelulain päivitystä, olen samaa mieltä edustajien kanssa siitä, että tässä päivityksessähän puhutaan nyt kovista ratkaisuista ja kovan luokan reagoinnista siihen, että kun tilanne on jo lapsella tai nuorella mennyt siihen pisteeseen, että pitää kovasti reagoida, niin sitten tulee niitä kovia ratkaisuja. Tämä steppi otetaan nyt tässä päivityksessä. Olisin mieluummin nähnyt niin, että tässä päivityksessä olisi enemmän laitettu vielä paukkuja siihen ennalta ehkäisevään perhetukeen ja huolehtimiseen siitä, että vähemmän tulisi sitten niitä kovia ratkaisuja näitten lasten ja nuorten kohdalla. Sillä tavalla kyllä ymmärrän tämän vastalauseen ja lausumaesityksen, mitkä täällä SDP, vasemmisto ja vihreät olivat tähän kohtaan tehneet. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

17.17 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan ensimmäiseksi kannatan edustaja Merisen tekemää hylkäysehdotusta ja myös sitä lausumaehdotusta.

Perusteluita täällä tietysti ollaan jo kuultu. Tiivistäisin ne nyt seuraavaksi: tässä ovat näitä ongelmakohtia juuri nämä kiinniottotilanteisiin liittyvät asiat, joista on keskusteltu; sitten se, että tulisi tämmöinen yksi — sanonpa suoraan — vähän vankilamainen, nimeltään kuitenkin kuntouttava suljettu laitos, siis koko Suomeen yksi tällainen; sitten sen johtajan pätevyys, josta ei kuitenkaan edellytetä tällaista sosiaalityöntekijän pätevyyttä; ja sitten se, että ei tulisi niitä lakisäätteisiä hybridiyksikköjä, joilla siis tarkoitetaan tällaista psykiatrisen sairaanhoidon ja lastensuojelun yhteistä yksikköä. Siitä tulee se hybridikäsike. Nämä ovat sellaisia asioita, jotka meidän mielestämme ovat nyt puutteita.

Tähän lakiin jäi siis puutteita, mutta kyllä täällä meidän vastalauseessa lukee ihan näin: ”Katsomme, että hallituksen esitykseen on valiokunnan asiantuntijakuulemisten ja saatujen lausuntojen pohjalta tehty useita välttämättömiä muutoksia, joilla esitystä on saatu parempaan suuntaan.” Siis verrattuna siihen alkuperäiseen esitykseen. ”Jätämme kuitenkin mietintöön vastalauseemme, sillä edelleen lakiin jäisi nyt esitettyjen toimien osalta eräitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

epäkohtia, joita ehdotamme korjattaviksi.” Mehän teimme sitten näitä korjauksia ajatellen ne pykälämuutokset siinä ykköskäsittelyssä. Niistä äänestettiin, ja pykälämuutokset tulivat hylätyiksi. Nyt me olemme sen osin vaikeankin ratkaisun edessä, pitäisikö sitten koko tämä lakiesitys hylätä vai päästää läpi tällaisessa epätyytyvässä muodossa, ja olemme päätyneet tälle hylkäämisen kannalle.

Tässä oli erityisen hyvä puhua edustaja Suhosen viisaan puheenvuoron jälkeen. Koko lastensuojelu on niin valtavan tärkeä kysymys, että se on jo pitkään kaivannut sitä kokonaisuudistusta. Minullahan oli itselläni mahdollisuus vuonna 22 toimia perhe- ja peruspalveluministerinä. Olimme silloin tuomassa erästä lastensuojelulain muutosta tänne eduskuntaan, ja silloin lapsiasiainvaltuutettu sanoi ihan henkilökohtaisesti, että kyllä tarvitaan nyt se kokonaisuudistus, ettei tätä tilkkutäkkiä vain loputtomiin korjata, ja silloin me itse asiassa jätimme sen muutoksen tekemättä ja käynnistimme sen kokonaisuudistuksen. No, sitä kokonaisuudistusta on luvattu, ja olen ymmärtänyt, että vielä tämän eduskuntakauden aikana tulee enemmän uudistusta.

Nyt olivat nimenomaan nämä kovat keinot tässä korostetusti käsittelyssä. Jotenkin minusta tuntuu, että lastensuojelussa sen kaiken lähtökohta on lapsen suojelu. Nyt me puhumme siitä, että kriminellit on saatava kiinni ja me haluamme suojella muita ihmisiä näiltä kriminelleiltä lapsilta. Tämä on jotenkin se henki tässä, ja olemme päätyneet sitten tähän hylkäämisehdotukseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

17.21 Piritta Rantanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja, ja nimenomaan nyt puhutaan niistä lapsista, joidenka kohdalla erittäin moni asia on jo mennyt pieleen. On tapahtunut monta kohtaa, jossa meidän olisi pitänyt jo aiemmin pystyä puuttamaan.

Sain tilaisuuden viime viikolla käydä tapaamassa Keski-Suomessa isoa joukkoa sosiaalityöntekijöitä, ja kyllä heillä oli aivan selvä viesti nimenomaan siitä ennaltaehkäisevästä vaikuttamisesta. Ensimmäisenä siellä tuli esimerkiksi tämä perustulon vähyys, joka johtaa sitten vaikka vuokratästeihin ja sitä kautta häätöilmoituksiin, ja sitä kautta sitten tietysti ketju on valmis niin että tarvitaan niitä sosiaalipalveluita.

Kyllä on nähtävissä jo päiväkotikäisiä lapsia, jotka oirehtivat, ja emme vaan tässä yhteiskunnassa riittävästi pysty löytämään niitä keinoja auttaa niitä perheitä ja niissä tilanteissa olevia. Kyllähän silloin on kyse aivan fundamentaalisesti niistä peruspalveluista, siitä peruspalveluitten saatavuudesta.

Meillä Keski-Suomessa tilanne on sellainen, että esimerkiksi perheneuvolaan voi joutua odottamaan kahdeksan kuukautta ennen kuin sinne pääsee. Onhan se siis aivan järkyttävä luku. Kyllähän on päivän selvää, että ne perheitten tilanteet kerkeävät siinä kriisiytymään, ja sitten se johtaa juuri siihen oravanpyörään, että joudutaan tekemään näitä kriisipäivystyksellisiä sijoituksia ja tilanteet monimutkaistuvat ja hankaloituvat ja niitten korjaaminen vaatii entistä enemmän resursseja.

Mutta kyllä on selvää, että me tällä hetkellä niitämme sitä viljaa, että peruspalveluista on säästetty liikaa. Koulupsykologeja on ollut meillä pitkän aikaa liian vähän siihen tarpeeseen nähden. Vanhemmuuden tuki, Kelan etuuksiin tehdyt muutokset ja peruspalvelu ovat aidosti se keino auttaa osaa niistä lapsista, jotka näihin tilanteisiin ajautuvat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

Tässä oli ihan ensimmäisissä puheenvuoroissa myös näistä huumekuolemista. Kyllä sekin erittäin hätkähdyttävää on, että pelkästään Keski-Suomessa on jo tämän vuoden aikana kolme huumekuolemaa nimenomaan nuorilla ollut.

Semmoinen toivottomuus ja näköalattomuus nyt vaivaa tietysti monessa asiassa meitä, ja meidän kaikkien poliitikkojen on pystyttävä yhdessä parempaan, jotta nämä lastensuojelullisetkin asiat saadaan parempaan järjestykseen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.